

הַלְבוּת סֵפֶה סִימָן תְּרַבָּא

ביאורים ומוספים

[משנ"ב ס"ק לו]

אָבֵל תְּלֹשׁ וְלִבְסוּף תְּקַדּוּ, כְּתֹב תְּבִית־יוֹסֵף קְסִימָן תְּרַבָּא בְּשֵׁם
תְּרוּמַת־הַדָּשָׁן דְּכַשְׂמֵי.⁽²⁷⁾

(27) וּשְׁם בְּתֵב הַבִּי' בְּשֵׁם תְּרוּמַת הַדָּשָׁן שְׁמִיטָעִים זֶה מוֹתֵר לְהַבְרֵי אֵת
הַסֵּבֶךְ בְּמִסְמָרִים לְסוּכָה, וְרֵאזָה בְּשִׁעְה־צ' לְקַמֵּן (ס"י תְּרַלָּג ס"ק ו')
וּמָה שְׁכַתְּבֵנו שֵׁם.

[משנ"ב ס"ק לח]

וְאֵם צָבֵר וְסִפְּךָ פָּקֵם בְּשִׁרְהָה⁽²⁸⁾ וְכֹר', דְּבַצְעִין 'תְּשַׁבּוּ' קְצִין תְּדוּרוּשׁ.⁽²⁹⁾

(28) וּמִי שִׁישׁ לוֹ סוּכָה נוֹסֶפֶת שִׁיכּוֹל לְלַבֵּת אֵלֶיהָ בְּשִׁעְה שְׁרִיחָא
מְסוּכָה זֶה, כְּתֹב הַבְּכוּרִי יַעֲקֹב (תוֹסֶפֶת בְּכוּרִים ס"י תְּרַלֶּט ס"ק ו')
שִׁיתִּכֵן שְׁלֵא גוּרוּ עֲלֵיו שְׁלֵא לְשַׁבֵּת בְּסוּכָה זֶה.

וְאִרְם שְׁנַפְּגִם חוֹשׁ הַרִיחַ שְׁלוֹ, צִידֵד בְּסַפֵּר בֵּית הַשְּׁוֹאֵבָה (מִין הַרְאוּי
לְסַכֵּךְ אֹתָהּ עַה) שְׁמוֹתָהּ לוֹ לְכַתְּחִילָה לְסַכֵּךְ בְּעִשְׂבִים שְׁרִיחָה רַע,
מִפְּנֵי שֶׁהַמְּנִיעָה מִלְּסַכֵּךְ בָּהֶם אֵינָה מִחֻמַּת פְּסוּל מוֹדִינָא, אֲלֵא
מַחֲשֵׁשׁ שֶׁהַרִיחַ יִגְרוֹם לוֹ לְצַאת מֵהַסוּכָה וְכֵאֵן אֵין חֲשֵׁשׁ זֶה, וְאֵין
אוֹמְרִים יֵלֵא פְּלוּגֵי דְבַרְבֵּר שְׁאֵינוּ פְּסוּל מִן הַדִּין, אֲךָ לְמַעֲשֵׂה לֹא
הַכְרִיעַ דְּבַרְבֵּר, וְהַכֵּף הַחַיִּים (ס"ק עט) כְּתֹב בְּשֵׁם סַפֵּר רוּחַ חַיִּים
שְׁאִסוּר לוֹ לְסַכֵּךְ בָּהֶם, כִּיִן שֶׁהַסוּכָה אֵינָה מִיּוֹעֵדֶת עֲבוּרוֹ בְּלֵבֵד
אֲלֵא גַב עֲבוּר בְּנֵי אָדָם אַחֲרֵים הַרְצִים לְהִיכְנֵס אֵלֶיהָ (וְעוּדָה,
שְׁמַחֲמַת קְדוּשָׁתָהּ אֵין לְעִשְׂוֹתָהּ דְּבַרְבֵּרִים שְׁרִיחָם רַע).

(29) וְכֵן לְעִנְיֵן דְּפִנְתָּה שְׁרִיחָן רַע וְאֵין דַּעַת הָאָדָם סוּבַלְתָּהּ, כְּתֹב לְקַמֵּן
(ס"י תְּרַל ס"ק ד') שִׁיתִּכֵן שְׁפִסּוּלוֹת לְסוּכָה מִן הַתּוֹרָה, מִשּׁוּם יִתְּשַׁבּוּ
כֵּעֵין תְּדוּרוּשׁ.

[משנ"ב ס"ק מ]

וְכֵן אָסוּר לְסַפֵּךְ בְּתַבִּילָה⁽³⁰⁾.

(30) וְאֵף שְׁלִבְנֵי מַחְצֵלַת הַעֲשׂוּיָה מַחְתִּיבוֹת עֲצִים הַמְּחוּבְּרִים עַל יְדֵי
חוֹט הַקּוֹשֵׁר יוּדָה, כְּתֹב הַשְּׁרִיעַ לְעִיל (ס"י) שְׁכַשְׂרָה הִיא לְסִיכּוֹךְ
בְּאוֹפְנִים מְסוּיָמִים, וְאֵין הִיא פְּסוּלָה מִשּׁוּם חֲבִילָה, תִּירְצוּ הַרְאוּי
(שְׁלִטֵי גְבוּרִים סוּכָה ז', א מְדַפֵּי הַרִיחֵף אוֹת ב') וְהַבִּיחָ (אוֹת י' דִּיָּה
אֲכֵן) שֶׁהָאוּיֵל וּמְטַרֵת קְשִׁירָתָם אֵינָה כּוֹדֵי לְאִפְשֵׁר לְטַלְטְלָה, אֲלֵא
מִטַּעַם אַחֵר, אֵינָה פְּסוּלָה מִשּׁוּם חֲבִילָה, וְכֵן מְבוּאָר בַּחֲזִי הַרִיטְבִיָּא
(סוּכָה יג, ב'), וּבְשׁוּרֵת בְּנִין שְׁלֵמָה (חִיָּא ס"י מָה דִּיָּה וְאִמְנָם) צִידֵד
שְׁאֵם סִיבַת קְשִׁירַת חֲבִילָה הִיא מַחֲמַת שְׁנוּדָה לוֹ יוֹתֵר לְסַכֵּךְ עַל
יְדֵי כָךְ, אֵין לְפִסּוּל מִשּׁוּם גְּזִירַת חֲבִילָה, כִּיִן שְׁאֵין חֲשֵׁשׁ שִׁיטְעָה
וְיִסְכֵּךְ חֲבִילָה שְׁנַקְשְׂרָה כּוֹדֵי לְהַתִּיבֵשׁ, שְׁדַרְזֵי יוֹדַע הוּא שְׁפִסּוּל
בְּכָךְ וְקוֹשְׁרוֹם דּוֹקָא לְשֵׁם סִיכּוֹךְ, וְנִשְׁאָר בְּצִיעַ לְמַעֲשֵׂה, וְהַגְרִי"ש
אֲלִישִׁיב (קוֹבֵץ תְּשׁוּבוֹת חִיָּא ס"י סב) כְּתֹב, שְׁבַמְחֻצְלַת אֵין הַקְּנִים
אֲגוּדִים בּוֹלֵם יוּדָה חֲבִילָה, אֲלֵא כֵל קֵנָה מַחוּבֵר לְחַבִּירוֹ, וְלִפְיֵכֶךְ
אֵינָה נַחֲשַׁבֵת חֲבִילָה.

[משנ"ב ס"ק מד]

אָלָא מִשּׁוּם גְּזִירָה אֲסֻרְהָ⁽³¹⁾ וְכֹר', וְהַנְּעִנּוּץ הוּא שְׁיָזִינִים מִמְּקוֹמָם⁽³²⁾.

(31) וְאֵף אִם הַתִּיר אֵת הַחֲבִילָה שְׁלֵא לְשֵׁם סוּכָה אֲלֵא לְמַטְרָה
אַחֲרָתָה, כְּתֹב הַחֲזוּרָא (אוּיחָ ס"י קַנ ס"ק ח') שְׁכַשְׂרָה הִיא, כִּיִן
שְׁמַעֲשֵׂה הַסִּיכּוֹךְ לֹא נַעֲשֵׂה בְּשַׁעַת הַהַתְּרָה אֲלֵא כְּבֵר בְּשַׁעַת שְׁהִנִּיחַ
אֵת חֲבִילָה עַל גְּבֵי הַסוּכָה, וְרַק מַחֲמַת גְּזִירָה צְרִידִית לֹא הִיָּה בְּשֵׁר
עַד שֶׁהַתִּיר אוֹתָהּ, וְרֵאזִיה לְדַבֵּר מִמָּה שְׁמוֹסְפִיק לְהַתִּיר אֵת חֲבִילָה
וְאֵינוּ צָרִיךְ לְנַעֲנֵעַ [כַּפִּי שֶׁהַצְרִיכּוֹ לְנַעֲנֵעַ בְּשׁוּרֵעַ לְעִיל (ס"י) תְּרַבּוּ
ס"ב]. וְלִפְיֵכֶךְ דִּי בְּכָךְ שְׁבַשְׂעָה שְׁהִנִּיחַ אֵת חֲבִילָה עֲשֵׂה כֵן לְשֵׁם
סִיכּוֹךְ.

(32) אִמְנָם, לְעִיל (ס"י) תְּרַבּוּ ס"ק יח) כְּתֹב שְׁנַעֲנִיעַ הוּא הַגְּבַהַת כֵּל עַץ
וְהַנְּחִיתוּ בַּחֲזוּדָה בְּמִקּוּמוֹ לְשֵׁם צֵל, וְכַפִּי שְׁכַתְּבֵי הַשְּׁרִיעַ שֵׁם (ס"ב).
וְלִפִּי הַמְּבוּאָר בְּבִיחָ (שֵׁם אוֹת ו' וְסִי' זֶה אוֹת י' סוֹף דִּיָּה וּמָה)
שְׁנַחֲלֵקוּ בּוֹה רִי' וְרִית', דְּבַרְזֵי כֵאֵן, שְׁצִרִיךְ לְהִזְיוֹם לְמִקּוּם אַחֵר, הֵם
בְּשִׁיטַת רִית'. אֲכֵן, הַמְּאִמֵר מְרַדְכֵי (ס"ק יא) נַחֲלַק עַל הַבִּיחָ וְכַתֵּב
שְׁרִשִׁי וְרִית' אֵינֵם חוֹלְקִים, שְׁלַדַעַת שְׁנִיחָם הַגְּבַהַת עַץ מִמְּקוּמוֹ
וְהַנְּחִיתוּ בַּחֲזוּדָה נַחֲשַׁבֵת כְּנַעֲנִיעַ.

[משנ"ב ס"ק מה]

שְׁדוּמִין לְתַקְנַת תְּבִית⁽³³⁾.

(33) וְאִם תַּחַת הַסֵּבֶךְ מוֹנֵחַ עַל הַסוּכָה כֵּעֵין סוּרָג מַעֲצִים דְּקִים
[כְּגוֹן רִשֵׁת שֶׁל פְּרַגּוּלָה] שְׁרַחֲבוּ יוֹתֵר מֵאַרְבַּעָה טַפְחִים, כְּתֹב
הַחֲזִי אָדָם (כִּלְלֵ קְמוּ סִלְיָא) עַל פִּי דְבַרְזֵי הַמְּגִיָּא (ס"י) תְּרַבּוּ ס"ק ו')
בְּשֵׁם שְׁרִית הַרְשַׁבִיָּא, שִׁישׁ לְהַסְתַּפֵּק שְׁמָא דִּינוּ כְּנִסְרָ, וְאֵין מוֹעִיל
הַסֵּבֶךְ שְׁעַל גְּבִיו לְהַכְשִׁירוֹ, אֲכֵן אֵין לְמַחֲוֹת בְּמִי שְׁנַהֲגָה הִיתֵר
דְּבַרְבֵּר, שְׁכִינֵן שְׁנוֹתָן בֵּין הַסוּרָגִים סַכֵּךְ כְּשֵׁר לֹא שִׁיבַת בּוֹה גְּזִירַת
תְּקָרָה, וּבְשׁוּרֵת הָאֵלֶף לָךְ שְׁלֵמָה (אוּיחָ ס"י שְׁטָה) כְּתֹב, שְׁאֵם
הַקְּנִים מַחוּבְּרִים כְּסוּרָג קוֹדֵם שֶׁהוֹנְחוּ עַל הַסוּכָה, וְאֵין בִּינְיָהֶם
שְׁלֵשָׁה טַפְחִים, פְּסוּלִים הֵם לְסִיכּוֹךְ, וְעַל כֵּן יֵשׁ לְהַנִּיחָם עַל גְּבֵי
הַסוּכָה וְשֵׁם לְתוֹהֲבָם אַחַד בְּתוֹךְ הַשְּׁנֵי [וְאִם הַרְשֵׁת קְבוּעָה
בְּמִסְמָרִים לְסוּכָה, רֵאזִיה שְׁעִה־צ' לְקַמֵּן (ס"י) תְּרַלָּג ס"ק ו'), וּמָה
שְׁכַתְּבֵנו שֵׁם].

וְלִגְבֵי קִנִּים שֶׁל סַכֵּךְ הַמוֹנְחִים בְּתוֹךְ מְסִילָה, וְקֵצָה הַמְּסִילָה מַחוּבֵר
בְּמִסְמָרִים כּוֹדֵי שְׁלֵא יוּחוּ הַקְּנִים מִמְּקוּמָם, הַבִּיָּא בְּשׁוּרֵת אִמְרֵי יוֹשֵׁד
(חִיָּא ס"י מַג) אֵת הַחֲזִי אָדָם וְכַתֵּב שְׁסַכֵּךְ זֶה נַחֲשַׁב בְּתַקְרָה וּפְסוּל
מְדִינָא, וְרַק אִם קֵצָה הַמְּסִילָה אֵינוּ מַחוּבֵר בְּמִסְמָרִים וְנִתֵּן לְשַׁלּוֹף
אֵת הַקְּנִים הַחוּצָה, אֵין פְּסוּל דְּבַרְבֵּר, אֲלֵא שְׁאֵף בּוֹה יֵשׁ מִקּוּם
לְהַחֲמִיר לְכַתְּחִילָה, כִּיִן שִׁיתִּכֵן שְׁנַחֲשִׁים הֵם כְּנִסְרָ רַחֵב אַרְבַּעָה
טַפְחִים, וְאֵף כְּשִׁמְנִיחַ סַכֵּךְ עֲלֵיהֶם נַחֲשַׁב הַדְּבַר כְּמַעֲמִיד דְּבַרְבֵּר
הַפְּסוּל לְסִיכּוֹךְ, גַּם אִם הַסֵּבֶךְ מְרֻבֵּה יוֹתֵר מִן הַמַּעֲמִיד [וְרֵאזִיה שְׁרִית
אֲבִי נוֹר (אוּיחָ ס"י) תַּעַג אוֹת ה'].

וְלְסַכֵּךְ בְּעִיל דְּקַל שְׁרוּחָם אַרְבַּעָה טַפְחִים, דַּעַת הַגְּרִי"שׁ אֲלִישִׁיב
(אֲשִׁרֵי הָאִישׁ חִיָּג פְּכִיָּה אוֹת ג') שְׁמוֹתָהּ לְכַתְּחִילָה, כִּיִן שְׁלֵא גוּרוּ
חַכְמִים גְּזִירַת תְּקָרָה אֲלֵא עַל קְרִשִׁים וְלֹא עַל עֲלִים, וְכֵן דַּעַת הַגְּרִי"שׁ
קְרִלִיץ (חוֹט שְׁנֵי סוּכוֹת עַמִּי רַטו) שְׁמוֹתָהּ, כִּיִן שְׁאֵין הַדֶּרֶךְ לְעִשְׂוֹת
תְּקָרָה מוֹעִלִים.

הלכות ספה סימן תרכט

(כו) שאין בהם ארבעה. ואם אין ברחקן ארבעה בשרים, יאפלו הם משפים (מח) שדומים לכלים. (יז) (מט) ונהגו שלא לספק בהם (ג) כלל: יט (נא) *פרס עליה סדין מפני החמה או תחתיה מפני הנשר, יכלומר שלא יהיו עליו וקיסמין נושרים על שלחנו. (נב) פסולה; אכל אם לא פרס אלא (נג) לנאותה, פשרה, *והוא שיהא (נד) בתוך ארבעה לספק. (נה) *וילש אומרים ששקה שהיא מספקת

לנאותה וצדן ספה הוא, מספיק * שם במאמר סוף תורה ודבר דבר ונא על התוספות והוא י"ש בשם תשובת הגאונים ושא"ר פוסקים

באר היטב

וכתב הפ"ח: הלש"י! אין מספיקן בהם דיש לחש שישכח כ"כ שלא יהיו הגשמים יורדים בתוכה כמ"ש הפ"ק, וכ"ש בש"קל"י. וכתב ט"ז: מקשין של תבואה אחר שחבטה התבואה משם פשוט דשרי והוא צמר טענה המפרש בפסלה ע"ן. ונראה שלא נהני לכסות בקש

משנה ברורה

אלא השכיבן על צדן: (מז) שאין בהן ארבעה. לא נזקא, הוא הדין אפלו (מח) הם פחותין משלשה. והטעם, דכיון דיש שם פסול עליהן, (מט) נעשו כשפורץ של מכות הפסולין לספק בכל ענין שהופקן⁸⁶: (מח) שדומין לכלים. ואף-על-פי שראויין לשייבה, וגם ראויין להשתמש עליהן והנינו להניח אינה דבר על גבן, אף-על-פי-כן (ע) אינו מקבלין טמאה, כיון שלא יחדן לשייבה ולא לשום תשמיש אלא עומדין בלגן או לסחורה, וגם משום גזרת תקרה אין בהן, שאין גזירות לספק הבית בנשרים קצרים שאין בתבן ארבעה טפחים: (מט) ונהגו שלא וכו'. דלמא (עא) אתי לספק פנינן שלא יהא מטר יכול לירד שם⁸⁷.

(עב) ויש מהראשונים שכתבו דכתיבם טרינא אסור, הואיל רבנן טהה מקבלין בתיבהם בנשרים שאין בהם ארבעה טפחים איבא גזרת תקרה, ומכל מקום יש לחש גם לשעם הראשון. (עג) וצ"ל כן הלא-ט"י, אף-על-פי שאין בהם גזרת תקרה שאין מספיקין בהם בתיבה, מכל מקום יש לחש שישכח פל-פה שלא יהיו הנשרים יורדים בתוכה⁸⁸, וכל-שכן בש"קל"י: (ג) כלל. כתבו הפוסקים, דבשעת הדין שאין להם פמה לספק, מספיקין בנשרים אפילו קשטש בהן ארבעה טפחים, והוא הדין בכל דבר שאסור חקמים משום גזרה. אכן לצנין ברכה יש דעות בפוסקים, עין לקמן סימן תרכט סעיף ו, וכתדושי הרשב"א בענינו דעתו נוטה דנכול לברך: יט (נא) פרס עליה סדין מפני החמה או תחתיה מפני הנשר. עד כאן לשון המשנה, ודעת המחבר בדיעה ראשונה דמפני החמה הוא פשטה, שהיתה הספה (עז) צלמה מרבה מחמתה, ופרס עליה הסדין להגן שלא תפגם החמה כלל, ומפני הנשר הנינו שלא יהיו וכו': (נב) פסולה. דהא (עא) קמספק ומגן על עצמו בדבר המקבל טמאה: (נג) לנאותה כשרה. דכיון דהני צדן ספה, (עו) בטיל לגבה. ונדקא כשהיתה הספה (עו) צלמה מרבה מחמתה, וכנ"ל, דאי לאו הכי פסולה: (נד) בתוך ארבעה לספק. דאם היה מרחק יותר לא בטיל לגבי הספק בקל גוגי, וקל-על-בסימין תרכט סעיף ד: (נה) וילש אומרים ששקה וכו'. דעה זו פליגא ארבעה וכו' וכו' לה דמה דאיתא במשנה פרס עליה סדין

שאר חמשה מרבה מצלמה, שהיה ספק קליש, וכן משמע מפרדכי, עין שם, אחר כך מצאהו פסטיג בדבריהן, וכן הנינו לספק פסטיג כשהוא מפרש גס"ן כפרוש רש"י, וכן משמע מהעטור, עין שם, ועין ב"ח שכתב שם דעת הרמב"ם כן, מודקעתיק לשון פסטיג מהעטור שהיא מפרש כפרוש רש"י, וכבר קדמו לזה הרבנו מנחם כהנא בפרושו על הרמב"ם שכתב גס"ן הכי בדיעה הרמב"ם, ועין שם שדעתו גס"ן דכפרשא דרבונו שלמה והוא רש"י, שכן קראוהו הרבה ראשונים מסתבר, דלא טעניא כלל הקדמה שקדם לצעות הספה, וכן הסכים הר"י אבן-גיא. עד כאן לשונו, וכן דעת הר"ן והראש"ם, וכן נקטו העקר בפשטא דמתניתין וכדעת

שער הציון

(סא) רש"י: (סב) נקרא: (ע) מנן ארבעה. ועין בבב"ב יצ"ב שהאריך בזה: (עא) פ"ק: (עב) דבר-משה בשם הגהות קמ"ו: (עג) מנן ארבעה בשם הב"ח. ודע, דה"ט"י העתיק שד דבקש לא נהני לספק פסטיג אף דמפרשה בתורה "פעשה לך באספק מגרנו וימקדך", מכל מקום מפני החשש שפא ובוא לספק פל-פה עד שלא יוכל מטר לירד לתוכה נהנינו מלספק בו, אכן פשטין מצינו לו ענפי אילן לספק בס פשוט דיש להתיי, אכן יתירו שלא יהיה הפסטיג על פל-פה עד שאין נפשו יוכל לירד לתוכה⁸⁹, והנה הנה"י והח"י אדם לא העתיק דברי הש"י לענין מש, משמע דמביא להו דאין לחמיר פמה שצלתה מחוץ כפרוש להטר, וצריך עיון: (עד) דעת רש"י וסיעתו, דלא תשוחבת הגאונים: (עכ) רש"י: ובה דיקא מה דמקשה עלה בתוספות, דלמא יפסל מפני שפגן על האדם מפני חמטת והעליון: (עז) קדרי, ללול פנה קשית התוספות, הלפי מה שכתבנו מעקרא אין צריך לנה"י⁹⁰ (נהר שלום): (עו) ראש"י, וכן מקנה מברקתא דקניג יסקה בהלכות ופשרה וכו': תרומה: 1 קורות דמים שהרצפים מנחים עליהם. 2 רצפי עין.

כ שם ט"ו ל טו
קשם קמ"ו מ משנה
י"ב כפרוש רש"י, וכן
כתב הר"י, וסגמא
כיון דלצדן אדם הוא
פסולה מה שאין בו
לנאותה וצדן ספה הוא,
מספיק * שם במאמר סוף תורה ודבר דבר ונא על התוספות והוא י"ש בשם תשובת הגאונים ושא"ר פוסקים

הלכות ספה סימן תרכט

ביאורים ומוספים

[ביה"ל ד"ה שכל מה]

שפסקה על דבריו⁽³⁴⁾.

34) ואף שגם סוכה זו אינה ראויה לעמוד בכשרותה במשך שבועה, ביאר הגרי"ח קניבסקי (האיר יוסף סוכה תשובה י) שסוכה שחמתה מרובה מצלתה אינה נחשבת כאילו אין לה סכך כלל, אלא כיש לה סכך ורק צריך להוסיף עליו כדי שיהיה צלתה מרובה, ולפיכך נחשבת ראויה לעמדה.

[משנ"ב ס"ק מז]

הפסולין לספך קבל ענין שהופקן⁽³⁵⁾.

35) ולענין תלוית בגדים שרוחבם ארבעה טפחים על גבי סוכה, כתב בשו"ת מנחת יצחק (ה"ח סי' ט אות ב) שאינם כסכך פסול שהפכו על צידו, מפני שאינם עושים בסוכה צל בשיעור שצלתה מרובה מהמותה [ומטעמים נוספים], ולפיכך מותר לחלותה מעל הסוכה, ורק שהמחמיר בזה תבא עליו ברכה [וראה מה שכתבנו בענין זה לעיל (סי' תרכ"ט א)].

ולענין נטר רחב ארבעה טפחים ששלשה טפחים ממנו נמצאים בחלל הסוכה וטפח בולט מהוץ לסוכה, כתב לקמן (סי' תרל"ב סי' ז ושע"צ שם ס"ק יא) שאפשר שאסור לשבת מתחתיו, וראה מה שכתבנו שם.

[משנ"ב ס"ק מט]

שלא יהא מטר יכול לירד שם⁽³⁶⁾ וכו', שלא יהיו הנשמים יורדים בקוץ⁽³⁷⁾.

36) ולענין סכך העשוי משתי שכבות של חצאי קנים המורכבים זה על גבי זה, ופני הקנים התחתונים כלפי מעלה וכנגד האויר שביניהם מתחים על גביהם חצאי קנים שפניהם כלפי מטה, וכשנפולות הטיפות על הקנים העליונים מיד נופלות הן לקנים התחתונים העשויים כמרוב ועל ידי כך אין הגשמים נכנסים לסוכה, שחלקו הפסוקים בדין [וראה מה שכתבנו לקמן (סי' תרל"א ס"ק א)], כתב הגרי"ש אלישיב (קובץ תשובות ח"א סי' סא) שאף שבשר הוא לסיכוך [ולא פסלו סכך שאין נכנס הגשם דרכו אלא כשהסכך עצמו מעובה ונראה כעין בית], מ"מ הנהגים כמנהג המוכר כאן ואינם מסככים בנסרים אף אם רוחבם הוא פחות מטפח, אינם מסככים בסכך זה, מפני שהוא מונע את כניסת הגשמים לסוכה. אכן בשעת הגשמים, אם יש לאדם סוכה עם סכך כזה, כתב (שם) שעליו לשבת בה, ואף לברך ברכת 'לישב בסוכה'.

37) וכן לענין סיכוך בקורות עץ דקות הנקראות 'פלפונים', דעת החזו"א (ארחות רבנו ח"ב עמ' ריח, והלכות חג בחג פ"ו הע' 46) שאין לסכך בהם במקום שלא נהגו היתר ברבר, כדין לטי"ש מאידך, בירושלים נהגו לסכך בהם, וכן מבואר בשו"ת שלמת חיים (סי' שמא-שטט) שאין טענה על המקילים לסכך בהם, וכן נהגו האדר"ת והגר"ש אויערבך (הלכות שלמה סוכות פ"ח ארחות הלכה הע' 6, וביאר הגר"ש אויערבך (שם דבר הלכה ג) שכיון שמקפידים שהפלפונים יהיו דקים ביותר, ורוחבם פחות מטפח, אין חשש לסכך בהם כלל. וכן כתב בשו"ת אגרות משה (אוי"ח ח"ה סי' מ אות ה) שנסרים דקים ולא משופים, שאינם ראויים לעשות בהם תקרה או רצפה, כשרים לסיכוך, והוסיף הגרי"ח קרליץ (חוט שני סוכות עמ' רטו), שכיון שאין שייך כל כך לסכך בפלפונים באופן

שלא יכנסו גשמים, ובחדי לא ישתמש בהם אדם לקירוי ביתו בפני הגשמים, אין שייכת בהם חומרת המשנ"ב שהחמיר בלטי"ש. ודעתו (שם) שאף החזו"א לא החמיר בזה אלא לעצמו, כדי שלא ילמדו מזה להקל אף במקומות אחרים, אך מעיקר הדין היקל לסכך בפלפונים [וראה שם שהביא שפעם הקל החזו"א למעשה בנסרים רחבים 14 סימן].

אכן, דעת הגרי"ח קניבסקי (ארחות רבנו ע"ב) שהטעם שנהגו להקל בזה בירושלים, הוא משום שדברי השו"ע שנהגו שלא לסכך בנסרים צרים אינו איסור כלל אלא רק מנהג שנהגו העולם. הוסיף, שעל המקילים לסכך בהם להיזהר שלא להניחם בצפיפות עד שלא יחדרו גשמים דרכם, ואף לא להניחם בסדר מסוים, הנראה כתקרה. ודעת הגרי"ש אלישיב (אשרי האיש ח"ג פכ"ה אות י"ב) שאף בירושלים יש הידור בשעת קניית הסכך שלא לקנות פלפונים אלא סכך אחר, והוסיף, שבמקום שנהגו לסכך בפלפונים, טוב שלא יקלו לסכך בנסרים שרוחבם גדול יותר מרוחב של פלפונים, אף אם רוחבם הוא פחות מארבעה טפחים.

ולענין סיכוך בקליפות שמקלפים מגוע העץ על ידי דעת הגרי"ח קרליץ (חוט שני סוכות עמ' ריד) שיותר לסכך בהן [כשאינן רחבות מדי], מפני שניכר שאינן רומות לנסר.

[שעה"צ ס"ק עג]

אכן נהגו שלא יתקן הפסול ע"ב קליפן עד שפני הקשר יוכל לירד לתוכו⁽³⁸⁾. 38) אמנם, לגבי העושה סוכתו בגדיש, כתב בביה"ל לקמן (סי' תרל"ה סי' א ר"ה כשרה) בשם הג"ח שאף אם הקש מונע כניסת גשמים היא כשרה, כיון שגדיש אינו נראה כבית כלל.

ואם עשה סכך עבה עד שהמטר אינו יכול לירד לתוכו ואין באפשרותו להסיר חלק ממונו, כתב במשנ"ב לקמן (סי' תרל"א ס"ק ו) שבדיעבד יש לסמוך על המכשירים.

[שעה"צ ס"ק עו]

לפי מה שכתבנו מעקרא אין צריך לזה⁽³⁹⁾.

39) היינו מה שכתב במשנ"ב (סי' נב) ובשעה"צ (סי' עה), שרק כשהסכך נעשה להגן ולסכך, נחשב הוא כסכך, ולפיכך פוסל את הסוכה, מה שאין כן כשלא הונח לשם הגנה.

ולפרוט טדן על גבי הסוכה כדי שלא יראו בחוץ שדולק בה האור, בגן בשעת מלחמה, הסתפק הגר"ש אויערבך (הלכות שלמה סוכות פ"ה סי"ח) שמא פוסל לדעה זו, שאף על פי שלא נעשה כדי להגן על תחתיו אלא רק להסתיר, מ"מ אינו מונח לשם נ"י.

[ביה"ל ד"ה ויש אמורים]

אין לפסלה פשה שפנים צלים פדון אמריקני⁽⁴⁰⁾.

40) אמנם, אם עשה תקרה על גבי הסוכה, כתב החזו"א (אוי"ח סי' קנ סי' טו) שפסולה היא אף לפי ר"ת, כיון שעל ידי כך יצאה מתורת סוכה, מה שאין כן סכך פסול, שנחשב כסכך, ורק שאינו בשר למצות סוכה.

ואם הניח סכך פסול בגובה מעל גבי הסוכה לאחר עשיית הסוכה, הסתפק החזו"א (שם) שמא נפסלת הסוכה אף לפי ר"ת, וכדין סוכה תחת סוכה, שהתחתונה פסולה אף על פי שסיכך את הסכך העליון לאחר שכבר נעשה התחתון בכשרות, אלא שמאידך, יתכן שרק כשיש סוכה כשרה על גבי הסוכה התחתונה נפסלת התחתונה.

